

Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017

JÖNKÖPINGS LÄN

En sammanfattning av prognosen
för arbetsmarknaden

Stark global tillväxt håller uppe trycket i ekonomin

Den synkroniserade uppgången i global ekonomi fortsätter. För första gången på tio år uppvisar samtliga OECD-länder en positiv tillväxt och världshandeln har återigen fått fart. Det starka omvärldsläget gynnar svensk industri och bidrar till en god exportefterfrågan prognosperioden ut. Dessutom fortsätter hushållen att konsumera i en god takt, i ett läge med hög sysselsättning och låga räntor. Byggkonjunkturen är fortsatt stark, även om ett ökat utbud av bostäder och oro på bostadsmarknaden med i nuläget fallande priser och tuffare amorteringskrav, bidrar till en mer dämpad tillväxttakt. Den offentliga konsumtionen förblir hög till följd av en expansiv finanspolitik, snabbt växande befolkning och demografiska förändringar med fler yngre och äldre i befolkningen.

Den ökade efterfrågan på exportmarknaden, i kombination med en fortsatt stark byggkonjunktur och god offentlig och privat konsumtion, bidrar till ett fortsatt starkt konjunkturläge i Jönköpings län under 2018. Det positiva konjunkturläget skapar höga efterfrågeförväntningar i samtliga branscher – Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet uppvisar det starkaste läget på sju år. Sysselsättningen har ökat väldigt snabbt de senaste åren, och även inför 2018 har länets arbetsgivare fortsatt mycket expansiva anställningsplaner.

Jobbtillväxten fortsätter i Jönköpings län

Det fortsatt starka konjunkturläget bidrar till Arbetsförmedlingens bedömning att antalet sysselsatta fortsätter att öka under prognosperioden. Mot slutet av 2018 jobbar 1 700 fler i Jönköpings län. Majoriteten av dessa kommer att vara utrikes födda. Procentuellt motsvarar siffran en jobbtillväxt på en procent, vilket är en viss dämpning jämfört med de föregående åren. Den är främst kopplad till en något lugnare tillväxttakt i länets ekonomi, men det är också den stigande bristen på arbetskraft som dämpar sysselsättningstillväxten under prognosperioden. Antalet sysselsatta väntas öka i de flesta branscher. Jobben blir fler inom såväl privata och offentliga tjänster som inom bygg och industri. Endast inom jord- och skogsbruk samt en bransch inom den privata tjänstesektorn, handeln, bedöms antalet jobb oförändrat det kommande året.

Urstark arbetsmarknad pressar ner arbetslösheten

Det mycket gynnsamma arbetsmarknadsläget pressar ner arbetslösheten i Jönköpings län ytterligare. 2017 har varit ett mycket starkt år på länets arbetsmarknad. Trots ett ovanligt högt inflöde till etableringsuppdraget under årets första månader bedöms antalet inskrivna minskat med 200 när 2017 summeras. Den positiva utvecklingen fortsätter under 2018 och arbetslösheten sjunker med ytterligare 200 personer till 10 900 inskrivna, motsvarande en arbetslöshet på 6,1 procent.

Många har fått jobb de senaste åren tack vare ett starkt arbetsmarknadsläge. Samtidigt har det goda konjunkturläget inte kommit alla till del. Antalet inskrivna som har en utsatt ställning på arbetsmarknaden har ökat och utgör nu 80 procent av alla inskrivna på Arbetsförmedlingen i Jönköpings län. Fler inskrivna har långa tider utan arbete och arbetslösheten är hög för korttidsutbildade och utrikes födda. Särskilt svår är situationen för utomeuropeiskt födda – framförallt utomeuropeiskt födda kvinnor – med kort utbildningsbakgrund. I ett läge med stark jobbtillväxt är bristen på utbildad arbetskraft är högre än någonsin, vilket försvårar matchningsarbetet på länets arbetsmarknad det kommande året.

Tre utmaningar på länets under 2018

Att få till en fungerande matchning är en knäckfråga på länets arbetsmarknad. Obalansen mellan utbud och efterfrågan är en stor utmaning såväl för länets framtida kompetensförsörjning och ekonomiska tillväxt, som för de enskilda individer som befinner sig i eller riskerar att fastna i långa tider utan arbete. En fungerande matchning kräver en effektiv arbetsmarknads- och utbildningspolitik. Det krävs kraftfulla insatser för att motivera och vägleda till studier. Det krävs också ett aktivt utvecklingsarbete från arbetsgivarnas sida, med utformning av tjänster och organisation, arbetsmiljö och arbetsvillkor.

Bristen på utbildad arbetskraft har ökat kraftigt de senaste åren. Arbetsgivare efterfrågar generellt personer med minst slutförd gymnasial utbildning. Bland de inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen ökar istället antalet korttidsutbildade. Andelen inskrivna med högst förgymnasial utbildning utgör nu 40 procent av samtliga inskrivna. Dessutom visar Arbetsförmedlingens intervjuundersökning att var femte offentlig arbetsgivare och var åttonde privat de kommande fem åren behöver ersättningsrekrytera efter pensionering med personer som i huvudsak har högre utbildning och kompetens. Att i högre grad vägleda och motivera till utbildning är därför av stor vikt för länets kompetensförsörjning.

Utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden blir direkt avgörande för länets jobbtillväxt under prognosperioden. I en tid när det i princip råder full sysselsättning bland inrikes födda utgör utrikes födda den stora potentialen för arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland utrikes födda är betydligt högre, vilket innebär att det är i den här gruppen den lediga arbetskraften finns. Därtill har inrikes födda redan ett mycket högt arbetskraftsdeltagande. Möjligheterna är små för ett väsentligt tillskott till arbetskraften och sysselsättningen från dem som idag valt att inte stå till arbetsmarknadens förfogande. Bland utrikes födda däremot, och bland utrikes födda kvinnor i synnerhet, är arbetskraftsdeltagandet betydligt lägre. Här finns alltså större möjligheter för ett ökat tillskott till arbetskraften och sysselsättningen i länet. Dessutom minskar den inrikes födda befolkningen i arbetsför ålder ökar, samtidigt som den utrikes födda ökar.

Ett fortsatt aktivt arbete med att motverka långa tider utan arbete är också av stor vikt det kommande året. Åtta av tio inskrivna har en utsatt ställning på arbetsmarknaden och löper större risk att fastna i långa tider utan arbete. I tider där antalet nyinskrivna med kort utbildning och som är födda utanför Europa ökar snabbt, ökar också risken att fler fastnar i längre tider utan arbete. Vikten av utrikes föddas etablering på arbetsmarknaden understryks därför återigen, liksom ett fortsatt aktivt arbete för att förhindra långtidsarbetslöshet för korttidsutbildade, funktionshindrade med nedsatt arbetsförmåga, och för länets unga och äldre.

Prognosen i sin helhet finns att läsa på vår webbplats:
arbetsformedlingen.se/prognoser